Negyedik évfolyam. 163-ik szám Kolozsvárt, Csütörtök december 15. 1870

Előfizetési feltételek:

Évre	16 frt — kr.
Félévre	8 „ 50 „
Negyedévre	4 „ 50 „
Havonként	1 „ 50 „

Megjelenik minden nap, innepi napokat kivéve.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Monostorutcz a L. Bányai ház alatt.

MAGYAR POLGÁR.

POLITIKAI NAPILAP.

Hirdetési dijak.

Ötször hasábozott sor ára 5 kr. Bélyegdij minden hirdetésből 30 kr. Nagyobb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadó-hivatal.

Fiók-kiadó-hivatalok:

Tordán: Retezár és Harmathnál. Dészen: Krémer Sámuel. Enyeden: Vokál János. Szamosujvárt: Csausz testvérek. Kolozsvárt: Stein J. és Demjén L. M.-Vásárhelytt: Wittich Józsefnél.

KOLOZSVÁR, DECEMBER 14.

Szemle.

(—ő.) A „Times“ is határozottan állitja, hogy Francziaország javára ujból megindultak a békealkudozások. A békeközvetités pontozatai ugylátszik ismeretlenek a citylap előtt, mely közzülök csak egyet emlit a jelenlegi franczia kormány legitim voltának elismertetését. Nagyon természetes, hogy Európa neutralis hatalmai, midőn a hadiszerencséjétől elkapott gögös „Guillmo furioso“-t pokoli pusztitásai közepett észre törekednek téritení, nem acceptálhatják a békepontozatok között a status quot, melyet a német hadaknak Sedan után minden jogi alapot nélkülöző erőszaka a szerencsétlen Francziaországban teremtett. Ideje már, hogy Anglia és Ausztria az eddigi erélytelen interventionalis komediát az új közvetitésnél ne szenirozzák újból, s imponáló erélylyel álljanak valahára a leendő német császárral és Bismarckjával szembe. Maga a dicsszomjtól elittasodott Németország is felébredt valahára győzelmi mámorából. A gyászfátyol, melyet már annyi német család visel, a terhelő hadiköltségnek új kölcsönökkel növelt súlya, s az emberi érzetnek soha el nem ölhető szózata Germániában is felkelték már a béke utáni vágyódást. Elég nyomoruság, hogy Európa közvéleményének egyirányú akaratával szemben egykét absolut potentát dicsszomja akadálytalanul folytathatja a népszabadság kiirtására irányuló harczot. Nemes Bismarck gróf és kardja: Moltke táborok csalódnak egy kissé, midőn azt hiszik, hogy kedvökért az ellenfél minden emberének elmegy az esze. Páris védője Trochu megmutatta ő kegyelmességeiknek, hogy ad majorem Vilhelmi gloriam nem hajlandó reámenni a lépre. A német hadak leleményes fővezére ugyanis a napokban beüzentetett Trochunek, hogy a Loire sereg teljesen meg van semmisitve, a franczia főváros ellentállhatására semmi remény többé, Páris helyőrségének más menekülése nincs, mint megnyitni a kapukat és bebocsájtani a német hadakat, hogy a boulevardokon végigsétálhassanak. Ha Trochu ezt nem teszi, Párist a német három nap mulva bombáztatni kezdi. Trochu pedig meg nem ijedt a fenyegetődzéstől, s az üzenet óta kétszer is elmult a három nap s a „Neue Freie Presse“ által elsütögetett bombákon kivül még egyet sem láttak Páris fortjai. Dobbal verebet, nagyszóval francziát fogni, még Vilmos király nagymestereinek sem sikerül.

Táviratok a külföldről.

Bécs, dec. 12. A császár hihetöleg e hó 18 án tér vissza Bécsbe s két napi itt tartózkodás után Meranba megy, honnan ujév után nehány nappal Bécsbe és Budára rándul.

Prága, dec. 12. Rieger declarans manifestuma csekély benyomást tesz; a Svoboda cseh lap kihágásokkal fenyeget az alkotmány-ünnepély alkalmából.

Berlin, dec. 12. Hirlik, hogy Odo Rusell Bismarck elött kijelentette, miszerint a britt kabinet nem fogja ellenezni Luxemburg bekeblezését, ha Poroszország a békekötésnél megelégszik Elsass átengedésével és Metz lerombolásával.

Bécs, dec. 12. Taaffe gr. a császár meghagyásából ma Berger családját látogatta meg, hogy kifejezze ő felsége legmagasabb részvétét szenvedett fájdalmas veszteségök fölött.

Athen, dec. 12. Az itteni sajtó nagyobb része ellenszenvet tüntet fel Oroszország ellen s tiltakoznak az ellen, hogy Görögország tovább is e hatalom eszközéül szolgáljon.

Berlin, dec. 12. Gambetta állitólagos fegyverszüneti kisérlete oda módositandó, hogy a miniszter lord Lyons angol követnek kijelentette, mikép Francziaország törvényesen megalakult kormány nélkül a londoni conferenczián részt nem vehet, miért is Anglia fegyverszünetet eszközölhetne ki. Az angol kabinet lépései azonban eredménytelenek maradtak, mivel Gambetta Párisnak élelemmel leendő ellátását követelte.

Genf, dec. 11. Bordeauxból érkezett jelentések szerint Tann hadteste csak erős veszteségek után térhetett vissza Orleánsba.

Bécs, dec. 12. Potocky a császár meghivása ma Budára utazott.

Berlin, dec. 12. (Hivatalos.) Versailles dec. 11. A 9. hadtest egyes hadosztályai visszavertek 9-én egy ellenséges támadást, a balszárny kiszoritá a francziákat Chambordból s 5 ágyut foglalt el. A 3-dik hadtest 8-kán Briareon tul üzte az ellenséget.

Lyon, dec. 11. A hangulat kitünő; a harczvágy élénk; előleges számitás szerint közelebb 700,000 ember indulhat az ellenség ellen.

Bordeaux, dec. 12. Gambetta f. hó 11-én délben távirta Toursból: Chancy tkot tegnap délután hagytam el. Csodás erőfeszitéseit eddig siker koronázta: védelmezi a Loirevonalat egy talpalatnyi hátrálás nélkül: állásai elég jók. Most Bourgesba megyek, hogy lássam, mit lehet tenni a 2. hadseregnél.

Flórencz, dec. 12. A kamara bizottmánya a főváros áthelyezésére vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalás alá vette s az első czikkelyt azon módositással fogadta el, mely megállapitja, hogy a főváros áthelyezésének 1871. marcz. 31 kéig meg kell történnie.

Bécs, dec. 13. A mai „Wiener Ztg.“ egy e hó 10-éről kelt császári kéziratot közöl, mely a delegatiónak az 1868 és 1869-ben szükségelt hadi költségre vonatkozó pótbitelt illető határozatát szentesiti.

London, dec. 12. A kormány felelete, a birminghami iparkamra feliratára a keleti kérdésre vonatkozólag mondja: A britt kormány fen kivánja tartani a békét Oroszországgal minden oly eszközzel, melyet Anglia becsülete és érdeke megenged.

Háromszék, 1870. decz. 7-én.

Ez évi utolsó képviselő bizottmány-gyülésünk a főkirálybiró ur rendes elnöklete alatt tegnap tartatott meg, s bár több érdekes tárgyak fordultak is elő, az ismert rendzavaró jelen nem léte következtében, a tanácskozás csendesen folyt le.

A megerősitett törvényczikkek és felsőbb rendeletek kihirdetése után, melyek közül a főkirálybiró urnak a katonai ujonczozásra vonatkozó előmunkálatok megtétele iránti előterjesztését vélvén kiemelendőnek, a kebli ügyek jöttek tárgyalás alá.

1. A tüz elleni oltalom ügyében azon határozat hozatott, hogy minden község a dulók utján szorittassék rá magát a legszükségesebb tüzoltó szerekkel ellátni; mi végett egy albizottság nevezetett ki a lankadatlan buzgalmáról ismert gróf Mikes Benedek ő mltsga elnöklete alatt, hogy a következő képviselő bizottmány-gyülés elő, a kormány által ajánlott tervezet szerint, a rendszeres tüzoltalomra nézve javaslatot dolgozzon ki.

2. A főkirálybiró ur előterjesztése folytán az erdők pusztitásának megakadályozása tárgyában, az id. erdőtörvényeknek viszonyaink szerinti alkalmazása szempontjából szintén egy bizottság neveztetett ki, mint szintén

3. a főkirálybiró indítványozása folytán a csendrendszernek megfelelő szabályok kidolgozása végett is.

4. A szék kebelében felállitandó takarékpénztár alapszabályainak felülvizsgálatára, szintén egy albizottság küldetett ki.

5. A s.-szt.-györgyi kir. kincstári iskola ügye is előfordult, és pedig miután a felsőbb népiskolát ez évben nem lehetett felállitani, mivel a tantervek nagyon is késön érkeztek le, és mert nevezett iskolában folyván a tanitás, annak megszüntetése a közoktatást illetöleg hátrányos lenne, határoztatott, hogy tekintettel arra, miszerint a tanitók fizetése különben is nagyon csekély, azoknak felemelése a kormánynál kérelmeztessék, addig is mig a népiskola létesülhetne, továbbá pedig, miután a kormány az iskola számára az eddigi szokás szerint a tüzifa beszerzésére pénzt nem utalványozott, a képv. bizottmány a tanügy iránti buzgalomtól vezéreltetve, a kellő összeg pénzt, addig is, mig ez a kormány által az iskolai alapokból kiutaltatnék, a kebli büntetési pénzalapból kölcsönzendi.

6. A véderő általános kifejlesztésére annyira szükséges lövész és tornaegyletek felállitására nézt K.-Vásárhely és Sepsi-Szt.-György városok kezdeményezését örömmel fogadván, képviselő bizottmányunk elhatározta, hogy a szék polgárainak oda leendő csatlakozását a közigazgatás általi felhivás utján eszközölni fogja.

Egy orbai balközép.

Erdő törvényjavaslat.

125. §. Kit az erdőőrök az erdőben a rendes közlekedési utakon kivül szekérrel és fogattal vagy fejszével, fűrészszel, vagy más hasonló szerszámmal ellátva vagy a nélkül találnak; azt ha ottlétének helyes okát kimutatni azonnal nem tudná, az erdőből azonnal kiutasitni, a szerszámokat pedig lefoglalni s az illető hatóságnak átszolgáltatni kötelesek.

Az ekként lefoglalt tárgyak az erdészeti alap javára elárverezendők.

126. §. Valamely erdei vétség elkövetése alkalmával tetten-értnek marhái vagy fogatja is lefoglalandók.

A tárgyak az erdőőr által szintén az okozott kár és költségek jegyzékével együtt azon község elöljáróságának adandók át, hol a lefoglalás történt.

127. §. A község tartozik az esetet az illetékes békebirónak legfeljebb 3 nap alatt feljelenteni.

Dumas, le pére.

I.

(M—i. E—ő.) A napokban épen öt éve mulhatott, hogy t. barátom Rózsaági Antal több tekintélyes és tekintélytelen iró közt e sorok iróját is estélyre hivta magához. A mily megtisztelő volt reám nézve e meghivás, ép annyira trémába hozott. Még nem rég forgattam a tollat, s mint minden kezdő fiatal iró kiváló pietással viseltettem a „nagy irók“ iránt. Egy ismertebb „jelesünk“ jelenléte egymaga elég volt arra, hogy zavarba ejtsen, mint szeretője megjelenése a szüz leányt; midőn nyolcz év előtt Jókaival először beszéltem — ma sem feledem — szemérmes irulás, pirulásom közt oly nehezen vált el nyelvemről a szó, mint a szerelmi vallomással meglepett leány ajkáról az **első** „je vous aime!“

„Auch der Räuber hat seine Stunden“ — egykoron én is voltam félénk és szemérmes. S ez időben ért Rózsaági meghivása Pesten időző Dumas tiszteletére rendezett soiréera. Nagy szurkolások közt felöltöztem a várva várt s mégis félve félt estén, megérkezik a megrendelt bérkocsi, Zilahi Imre barátom nyit be ajtómon: „No Ernő siess! ugy is elkésünk.“ „Te Imre szólék hozzá,— mialatt bérszekerünk királyutczai lakomtól az öszuteza felé hömpölygött — te épen most forditod Racine Andromahe-ját, ha Dumas kihozna a sodromból, légy oly jó kisegiteni —!“ „Épen én is arra akartalak kérni, hisz te épen az ő regényeit falod.“ — —

Beléptünk a szellemes háziasszony: Hajnalka által oly othoniassá varázsolt terembe. Az öreg Dumas: egy jól elhizott, gömbölyded néger arczu, kondorösz haju hatvanas öreg már javában adomázott. Midőn beléptünk felkelt, elénk sietett, mikor bemutattak megölelt, udvariasságból nevünket már „jól ismeré“ és annyit beszélt, hogy szerencsénkre az „oui“-n kivül nem juthattunk más szóhoz.

Soha nem töltöttem jobb estét. Az öreg ur annyit és oly szellemdusan és folyton csevegett, hogy a toasztokat letudva, alig hallottuk ez este más hangját. Bucsuzáskor egy arczképével ajándékoza meg és meghitt az Europa termében tartandó „causeriesére,“ melyben egyebek közt azt is mondá, hogy a franczia nemzet után a magyart, Páris után Pestet szereti legjobban az egész világon.—

Tegnap vett sürgönyünk jelentése szerént e csevegő néger ajkak megállottak, e szikrát szoró szellemes szabásu szemek örökre lecsukodtak, Dumas le père, annyi szellemes bohóság szerzője azt a nagy bohósságot követte el, hogy megszünt élni. Hintsünk kegyeletes kézzel nehány emlékvirágot behantolt koporsójára.

Dumas Sándor fia az ismeretes haszczevü forradalmi tábornoknak, ki magát, mint az alpesi seregek fővezére s az egyiptomi hadjárat részese tüntette ki. Eredetére, mit arczkifejezése oly kirivoan elárult, néger. Atyját St. Domingoban Pail letiere marquistól egy négernő szülé.

Dumas Sándor, e néven a II dik 1803-ban Villers Cotteretsben született. Ifjusága egy részét szükölködő helyzetben tölté és igen silány nevelésben részesült. 1823-ban Párisba ment szerencsét probálni, hol is Foy tábornok közbenjárására az orleansi herczeg titkári hivatalában, mint irnok nyert alkalmazást. Ekkor kezdett önmüveléséhez ès oly szorgalommal, hogy a latin iroval elmondhatá magáról: „Credibile non est quantum laborem dic, quim etiam noctibus!“ Neki feküdt a franczia dráma irodalmának és a legnagyobb mohósággal áttanulmányozá. Épen ilynemü irodalmi studiumai közben: 1827-ben vetödött Párisba egy angol szinésztársaság. Dumas, ki eddig idegen nyelven még nem is olvasott, rohant a szinházba, hogy Shakespere nemzetének fiait a világ deszkáin szemlélhesse.

Végig nézte Hamletet, Othellot, Romeot, Shylokot, Virginiust, és megszólalt a benne rejlő drámairói hivatás „anch'io sono pittore“ coreggioi sugallata. Ettöl tüzelve kettös hévvel feküdt a drámai studiumnak: beható kritikával tanulta át Shaksperet, Schillert, Racinet, Corneillet, Goethet, Molièret és Calderont. Ezek hatása alatt irta a „Thèatre français“-hez benyujtott, de onnét visszautasitott „Christine“-jét. A klassikai stylben irt darabot vissza lökték és első kisérletének balsorsa a nagyravágyó ifjut a romantikusokhoz terelte.

S a regényes iskola irálya több babért is terme számára. III. Henrikjét zajos tetszéssel fogadta a közönség és 30,000 franknyi tantiéme jutalmában részesült a szerencsésen futó Pegazus. E darab hatása következtében az orleansi herczeg az addig nem sokba vett Dumast könyvtárnokává nevezte ki. Ez állás azonban nem elégité ki Dumas felkeltett becsszomját. A felajánlott könyvtárnoki állást visszautasitá és minden idejét a drámairásnak szentelé. „Christine“-jét „Stockholm, Fontainebleau et Rom“ czime alatt klassikai styljéből romantikaiba irta át, s rövid idö alatt egymásután önté a Páris által nagy sensatioval fogadott drámáit: Bonaparte 1831, Antony 1831, Charles VII. chez ses grands vaissaux 1831, Thérése 1832, Angéle 1834, Richard Darlington 1834, Don Juan de Marana 1836, Caligula 1838, Marquis Hermanthal, Mademoiselle Belle Jsle, M. de St. Cyre müvei 1838. egymásután láttak nap-illetöleg lámpavilágot.

A „Deutsche Sitte“ jól mulatott bár megbotránkozott Németországszerte játszott müvein, Antony, Teréz, Belle Jsle, St. Cyre, a Nesley torony, Howard Katalin, Kean és más darabjai a pesti nemzeti és a magyar vidéki szinházak közönségeinél is nagy tetszést keltettek.

Dumas drámai sikerének daczára később a romantikus hajlamainak megfelelöbb regényi müalaknak szentelte erejét. Mint elébb drámáit, ugy most halomra öntötte regényeit, melyeknek egyrésze a Hartleben, más a Lauffer Vilmos külföldi regénycsarnokában jelent meg, többé kevésbé szerencsés magyar forditásban. Mint özönben áramlottak Páris könyvpiaczára a Souvenir d'Antony, la salle des armes, Pauline, Pascal Bruno, le capitaine Paul, John Davyst, Amaury, les maitres d'armes, Fernande, la comtesse de Salisbury, le bastard de Mauleon, chevalier de la maison rouge, les trois mousquetairs (3 testör), la reine Margot, la dame de Monsereau, les quarante-cinq, la guerre des femmes, Antagnan ou vingt ans aprés, Monte Christo stb. stb.

Regényeit ép mint drámáit több izben megrótta s elitélte formahiányok miatt a kritika. De ennél több hévvel karolta fel a közönség. Mind a regényeiről, mind a drámairól az aesthetikusok által elmondottakban sok a való. Dumas a szépészet örök elveit összetévesztè a conventio jogosulatlanul felállitott axiomaival; s midön ez utóbbiakat kivánta müveivel megdönteni, vajmi gyakran az aesthetika való igaz formái ellen vétett.

Egyébiránt a Boileauféle æsthesissel szemben álló, s müveiben realisált nézeteiben sok a jogosult, sok a helyes. A franczia költészetet nemzetisitése körül öt illeti az érdem oroszlányrésze.

A franczia poësis keretén belül idegenszerü, Athenből, Rómából a gall költészetbe telepitett, a nemzet vérébe soha át nem menhető, mert nem honi typusokat számüzte, s müveibe a franczia életből vett vidorabb és ifjabb alakokat telepitett. A franczia élet, korának müveltsége, kellékei szolgáltattak költészetének anyagot. Ez magyarázza hatását nemzeténél, mely Dumas alakjaiban saját testére és vérére ismert. S ez a visszahatást, melyet a pharisensoknál keltett, kik a költészetben szégyellik az életet, melynek mézét a valóságban fenékig üritik.

Nem realismusában, hanem a költöi valószinüség határainak tullépésében rejlik Dumasnak hibája. A realismusból gyakran a realismusnak ad absurdum reducálásába tévedett. Emberek helyett emberi alakba bujtatott állatokat rajzolt. A szenvedélyt nem psychologiai motivumaival, emberi mivoltában, természetes gyökerétől elszakasztva állitá elö.

Innét az, hogy emberek helyett oly gyakran torzokat, valószinü események helyett hihetlen rémtörténeteket ad müveinek keretében. Nem a szépet, hanem a hátasost tekinté munkái föczéljának. S ebben rejlik megfejtése annak, hogy müvei a hevesebb érzéki emotiókat kedvelö közönségnél szivesb fogadtatásra találtak, mint az objectiv aesthetikusnál. E részben regényei és szinmüvei egy sorba helyezendök. Mindkétnemü müvei a conceptió számos hibáiban szenvednek- És ragyognak a detaillok szépségeitöl. Phantasiája teremtö erejében, a meseszövés virtuositásában, eredeti alakok, érdekfeszitö jelenetek vázlásában, az irály könyűdségében az összes világirodalomban talán csak Hugó Viktor és Jókai Mór mulják felöl.

Jókaival más tekintetben is hozható párhuzamba és ez termékenysége. E részen ez az elö irók közzül egyedül a világhirü magyar romantikus versenyezhet. Dumas mindent összevéve többet irt Jókainál. De koraik arányában a huszonkét évvel ifjabb magyar költö termékenyebb. Kivált ha számba vesszük, hogy „a magyar Dumas“ a neve alatt megjelent müveket az utolsó betüig maga irja, addig „a franczia Jókai“ a neve alatt megjelent munkáknak nagy részben csak vázlatát irta meg s a kivitett más, szellemdus, de birre nem vergödött fiatal tollakkal hajtatta végre.

Lelkiismeretesség és jellem különben is mind a magány, mind a közéletben leggyengébb oldalai közzé tartoztak. Az irói tulajdonról igen laza fogalmai voltak. „Hóditgatásai“ közmondásosakká váltak: müveibe Schiller „Fieskoja,“ „Walleinsteinje,“ „Don Carlos“-a és Shakspere drámáiból egész jeleneteket átültetott. S midön az itészet tetten csipé, azzal menté magát, a mivel az egykoron irói orzással vádolt Shakspere, hogy „a rosz környezetből kiveszi e leányokat, hogy jobba vezesse át.“

Nem kevesebb lelkiismeretlenséggel jár el történelmi müveiben s párisi dolgozó szobájában in phantansia beutazott Egyptom, Schweiz, syrai, sinai és Kaukazusról adott uti rajzaiban. Utóbb annyira belészokott az irodalmi füllentésbe, hogy igazság dolgában az általa beutazott számos országról irt rajzai sem jobbak a sohasem látott vidékekénél.

Magánélete is tarkállik a botránytól. A Dujarrier-Beauvallon-ügy, a Lajos Fülöp udvaránál vitt szerep, kiadóinak leleményes reászedése, pazar életmódja, piszkos adósságai nem a legszebb fényt vetik jellemére. Politikai charaktere semmi sem volt.

Határtalan ambitiójának, kapzsiságának mindég feláldozá a becsület kötelmeit. Ezért nem számithatnak müvei maradandóbb hatásra, s ezért nem tehetett irójok szert becsültetésre.

Példája világos tanuság arra, hogy a perczenetnyi hatásra a tehetség egyedül is, de az iránytadó müködésre csakis a jellemmel párosult észadomány képes.

Egynémely biographja szerint ö typusa nemzetének: valódi franczia, ennek erényeivel és gyarlóságaival. Lehet franczia, csakhogy a szó kevésbé nemes értelmében.

Mi ö Hugo Victor mellett?!

Egy nemes franczia. Dumas-Gascognei. Midön sirba száll a valódi nagyságok elköltözése keltette fenséges gyász helyett a sajnálkozás érzetével válunk meg tetemeitöl: „mily kár, hogy tehetségével jellem nem párosult!“

Nevét hasonnéven ismert fia: Dumas fils, Sándor néven a harmadik tartja fenn. Ez jellemének is örököse. Igazi fia Dumas papának.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

128. §. A lefoglalt tárgyak visszaadása csak azon esetben rendeltethetik el a békebiró által: ha a tulajdonos az erdőőr által felvett károsítási jegyzékben megállapitott, valamint a pénzbirság és költségek valószinü összegét fedező egyéb biztositékot ad, a mit ha 36 nap alatt nem teljesitené — a lefoglalt tárgyak a békebiró rendelete folytán elárvereztetnek.

129. §. A biztositás végett letett vagy az árverezés utján bevett összegek, valamint a lefoglalt egyéb szerszámok végitélet hozásáig a békebiró őrizete alatt maradnak.

130. §. Az erdőőrök a tetten nem ért, de észrevett kárositót azon helyig üldözhetik, heva az az elorzott tárgyakat szállitotta s azokat ott lefoglalhatják.

131. §. Üldözés esetén kivül idegen lakházakba, azok melléképületeibe vagy bár más elzárt vagy elkeritett helyiségekbe az erdőőrnek elorzott tárgyak nyomozása végett behatolnia egyedül a legközelebbi községi elöljáróság vagy hatóság által e czélra felhatalmazott személynek kiséretében szabad.

132. §. A községi elöljáróságok és hatóságok a károsultnak szó- vagy irásbeli indokolt megkeresésére házmotozás eszközölhetésére kért törvényes kiséretet azonnal megadni kötelesek.

133. §. A motozás eredményéről a törvényes kiküldött által azonnal jelentés teendő, mely irásba foglalva a károsultnak átadandó.

134. §. Az erdőőrnek csak az esetben áll jogában tettenért kártevőt letartóztatni, ha ez őt szóval vagy tettel bántalmazza, ha neki ellenszegül vagy zálogot adni vonakodik.

A letartóztatott azonnal az illető község elöljáróságnak vagy hatóságnak legfeljebb 24 óra alatt átszolgáltatandó.

Kilenczedik fejezet.

Az elpusztitott föltétlen, vagy véderdő talaj beerdősitése.

135. §. Oly kopár terület, melynek véderővé való átalakulása a 3-ik § ban körülirt viszonyoknál fogva mulhatlanul szükséges, valamint oly terület is, mely feltétlen erdőtalajt képez, habár ezek magánosok tulajdonához tartoznak: hatósági rendeletnél fogva beerdősitendők.

E végett kötelesek az erdőfelügyelők, az ily helyek létezéséről és a természeti viszonyokról maguknak tudomást szerezni, s azok beerdősitést a hatósághoz intézendő előterjesztéseikben inditványozni.

136. §. A hatóság az erdőfelügyelő jelentését azonnal közli az erdőbirtokossal, ha pedig a feljelentés más által tétetett volna, ez iránt előbb az erdőfelügyelőt hallgatja meg.

A birtokos köteles a feljelentésre észrevételeit legfölebb három hó alatt a hatósághoz irásban beadni.

137. §. Ha a birtokos észrevételeiben azt állitja, miszerint a kérdés alatti területre nézve a 135. §-ban meghatározott két eset közül egyik sem forog fenn: a hatóság szemlét rendel el. Ugyanez történik, ha a birtokos a kitüzött idő alatt észrevételeket nem terjeszt elő.

138. §. A szemlére, valamint a határozat hozatalára és a fellebbezésre nézve a 12—18. §§. rendeletei értelemszerüleg alkalmazandók.

139. §. Ha az elsőfoku hatóságnak határozat az erdősitést rendeli el, s ez ellen vagy épen nem, vagy nem a kellő időben adatik be a fellebbezés valamint, ha a beerdősitést a miniszter mint fellebbezési hatóság határozatilag mondja ki: tartozik az elsőfoku hatóság a beerdősitésre nézve részleles tervet készitení, és ezt jóváhagyás végett a miniszterhez fölterjeszteni.

140. §. Ha a fölterjesztett tervet jóváhagyja, azt a további eljárás végett a hatósághoz küldi vissza, mely azt a birtokossal azon fölszólitással közli, hogy nyilatkozzék: miszerint a czélba vett intézkedést a megállapitott terv szerint és idő alatt, maga akarja-e foganatositani, vagy pedig annak az állam által eszközlendő foganatositást veszi-e igénybe.

A beerdősités megkezdésére 3 évnél kevesebb, és bevégzésre 10 évnél hosszabb határidő nem tüzhető ki.

141. §. Ha a birtok a beerdősitési tervre nézve 3 hó alatt vagy épen nem nyilatkozik, vagy nyilatkozatában az állam általi beerdősitést veszi igénybe: ez esetben a beerdősitendő terület azonnal zárlat alá vétetik.

142. §. A zárlatnál követendő eljárásra nézve a 32—41 §§. határozatai értelemszerüleg alkalmazandók.

Legujabbak a csatatérről.

A toursi kormány s az ottani diplomatiai testület a loirei hadseregnek szabadabb mozgást engedendő, f. hó 11 én Bordeauxba tette át székhelyét. Gambetta, ki ezentul állandóan a loirei hadseregnél marad, Chancy tbk főhadiszállásáról jelenti decz. 10 éről, hogy ott mindent a legszilárdabb állásban talált; Chancy állomásait három nap megtartotta, s aztán Frigyes Károlyt roppant veszteségekkel visszavonulásra kényszeritette. — Chancy nov. 18-ka óta folytonos csatározásokat folytat s igy a loirei hadsereg megsemmisitéséről szállongott hirek merő koholmányok. Eddig e hadseregnek csak fele része volt tüzben, s ez is képes volt Frigyes Károlyt sakban tartani. Genfi hirek szintén erősitik, hogy a mecklenburgi herczeg decz. 10 kén Beaugency-nél megveretett s nagy távolságra visszaveretett. Az utóbbi orleánsi csata alkalmával müncheni hirek szerint Lipót bajor hg megsebesült. A garibaldista csapatvezetők beadták lemondásukat; Menottié és Ganzióé elfogadtatott.

A „Times" versaillesi levelezője irja decz. 5-éről, hogy az ujabb kitörés után a fegyverszünet alatt a párisi ambulance a versaillesivel összejövén, a csatatéren ettől azt kérdezte, nem talált-e egy franczia tábornokot elesve. A felelet tagadó volt. További kérdezősködésekre a francziák azonban nem feleltek; a poroszok gyanitják, hogy Ducrot holttestét keresték, ki igy váltotta be szavát, mikép élve nem tér vissza Párisba.

Champignynál a párisi kitörés után azt vették észre a poroszok, hogy a párisiak elesett lovaik élvezhetőbb testrészét kivágták és magukkal vitték. — Egy Versaillesba érkezett toursi rendelet szerint Francziaország összes férfi lakossága 21 évestől 42 ig katonaköteles.

Moltke ujabban felszólitotta Trochut, hogy a loirei hadsereg ismételt vereségéről biztos tudomást szerzendő, porosz menlevél mellett küldjön Orléansba egy franczia tisztet. Trochu tagadó választ adott.

A delegált kormány rendeletet küldött Toulonba, hogy minden rendelkezésre álló hadihajó Bordeauxba küldessék. Fourichon tengerészeti miniszter közelebb Cherbourgba megy.

Manteuffel folyó hó 9-én Dieppet megszállotta.

A bajor király a közelebbi napokban végre csakugyan Versaillesba fog utazni. — Brüsselben és Hágában nagy az izgatottság Poroszország fenyegető magatartása miatt Luxemburggal szemben. Hágában ez ministerkrisist is idézett elő s Roest Limburg külügyér lemondása elfogadtatott. Luxemburgban közelebb tüntetéseket várnak a porosz annexió ellen.

Teke, december 9-én 1870.

Mult november hava 25-dik 146-dik számu becses lapjában egy, „A mezőség és viszonyai" czim alatt Bonis István neve alatt megjelent czikkben a tekei Casinora vonatkozó következő kitétel áll „ép oly szomoru azon körülmény, hogy a Tekébe alakitott Casino, hallomásom szerint, a nemzetiségi kérdés előtolása miatt feloszlott", mely ellen az igazság szempontjából kiindulva fel hiva érzem magamat következő czáfolatom közzé tételére tisztelettel felkérni. Czikk iró urnak kár volt szomorkodnia egy oldalu hallomása miatt a tekei Casinonak nemzetiségi kérdés előtolása miatti feloszlására, mivel egy kis utánjárás után meggyőződhetett volna arról, miszerint az 1865 ik évbeni alakulása óta, a mult év végén költség hiánya miatti elnapolásáig és viszont a jelen év november hava 23 án társalgó és olvasókör név alatt lett ujboli megnyitásától mái napig, soha nemzetiségi kérdés miatti egyenetlenség elő nem fordult, melyet továbbá azon körülmény is igazol, hogy ugy a régi valamint az ujból bélépett tagok közt mind három t. i. Magyar, Német és Román nemzetiség képviselve volt és van, miről czikk iró ur itten személyesen bármikor biztos meggyőződést szerezhet magának.

Varo Lajos.

HIRHARANG.

A „M. Polg." eredeti távirata.

Feladatott Pesten, dec. 14-én 9 óra 35 p. reg.
Érkezett dec. 14-én 11 ó. 10 p. d. e.

A francziák Viersont ujból elfoglalták. A poroszok Bloist megszállották, s Montmédy bombáztatása megkezdődött. Pfalzburg, kegyelemre capitulált. Normandiában a poroszok Evreuxt megszállották.

A „M. P." távirata a bécsi börzéről. Dec. 13. 5% Metaliques 56.05 frt. 56.—. — 5% nemzeti kölcsön 65.10. — 1860-diki államkölcsön 91.80. Bankrészvény 731. — Hitelrészvény 247.52. — London 123.30. — Ezüst 122.—. — Cs. k. arany 5.88. Napoleondor 20 franc 9.91.

Földtehermentesitési kötvények: Magyar 77.85. — Temesi 74.75. — Erdélyi 74.75 Horvát 82.50.

= **Ujabb időkben** a Kolozsvártt felállitandó honvédzenekar javára ismét a következő összegek érkeztek be a kerületi parancsnoksághoz, melyért ez utóbbi az ügy nevében köszönetet mond, ugymint: Fosztó Károly alkirálybirótól, Felvinczről 34 frt 60 kr. A helybeli királyi biztosi hivataltól küldetett 34 frt 24 kr. A 27 dik honvédzászlóaljparancsnokság beküldötte a Maros-Vásárhelytt tartott tánczvigalomból bejött 100 frt 50 krt, egy Napoleond'ort és 3 osztrák aranyat. Erdődy gr. Pálfy Lipót, szabadságolt állományu honvédszázados átküldött 100 frtot. Bokros Elek, hadnagy a szabadságolt állományban, átküldött 68 frt 50 krt. A tordemegye vécsei járás szolgabirájától beküldetett 6 frt 60 kr. Boér Gyula szolgabirótól beküldetett 7 forint.

= **Deák Farkas**, igazságügyministeri titkár, mint Horváth Boldizsár erdélyi biztosa, Kolozsvárra érkezett. Mintegy 10 napig időzik körünkben.

⁂ **Czakó Zsigmond emlékezetére** ma kerül szinpadra „János lovag, a szent János rend vitéze és feje." Szinre alkalmazta: E. Kovács Gyula. E hiányai mellett is annyi szépségtől ragyogó szomorujátékot, mely a szerencsétlen öngyilkos költőnek utolsó müve — mondhatni — hattyudala volt, s mely mostani alakjában holnap első ször kerül szinpadra; bizton ajánljuk a dráma barátainak figyelmébe.

= **A kolozsvári** kereskedelmi és iparkamara f. hó 16 án délután 4 órakor rendes közgyülést tart.

= **Rendőrségünknek**. A mult éjjel esett, s a lehullt cseppek reá fagytak a földre, mely oly sikká vált, hogy nyaknak s lábaink veszélyeztetése nélkül alig járdalhattunk Kolozsvár utczáin. A természetnek nem lehet parancsolni, de gonosz játékát más városokban úgy főzik le, hogy a Hausberrek a házaik előtti járdára egy kis hamut, vagy fürészport szóratnak. Erdély fővárosa házi urai még nem humanisalódtak idáig. Mit gondol rendőrségünk, nem lenne e tanácsos e jó uraikat ez emberiségükből nem telő elővigyázatra az életbiztosság nevében reászoritani.

⁂ **III. Napoleon ájulása**. Az ex császárnak szokása volt fáradalmait egy rejtett villában M.. marquisnő és társnői körében tölteni — ad normam XV. Lajos, ki kávéját mulhatatlanul madame Du Barry boudoirjában szörpölte. M.. marquisnőnek és társnőinek meg van a magok külön története. A marquisnő szeretetreméltó, eszes teremtés volt. III. Napoleonnak föltünt, anynyira, hogy kamarása által egy „carte rose"-t csusztatott a kisaszony kezébe. Ez elégséges volt. A marquisnő fényes házat nyitott, söt formális udvart tartott Minden meg volt, a mi kellett, csak kedélyes társalkodónők hiányzottak. Ezek is akadtak. M. Z. irodafőnöknek volt két csinos unokahuga. Egy fiatal ezredes divatba hozta őket. Két kamarás figyelmes lett a feltünően csinos hölgyekre Két nappal egy fényes bál után bemutatták őket a marquisnőnek. Teljeszámu lett tehát a bizalmas kör. Ebben a bizalmas körben pihente ki Europa sorsának intézője fáradalmait, mintmár fönnebb is emlitve volt. Kedélyesen mulatoztak egy szép este csak ugy négyecskén. Hanem egyszer! a császár lefordul székéről s ájultan hever a szőnyegen. A hölgyek rémülve kiáltottak segitségért. Nem használt. A császár nem tért eszméletre. Erre a 3 donna megiramodott gyalog Boulogne felé. Itt aztán fogtak egy bérkocsit s parancsolták a kocsisnak, hogy hajtson a Café Voisinbe (Rue Saint Honoré, au coin de l'Assomption) Lelekszakadva vonultak egy külön cabineba, de nem tudván uralkodni magukon, kétségbeesetten kiáltoztak: „a császár meghalt!" A hir villámgyorsan terjedt el, s fülébe jutott M. Z irodafőnöknek. Ez annyira elrémitette a szerencsétlen embert, hogy főbe lőtte magát. A császár pedig nem halt meg. Egy hü szolgája és titkárja vonszolták az aléltat Saint Cloudba, hol aztán magához tért. A két unoka hug nem maradt büntetlenül. Internáltattak, egyik déli Francziaországba, mint postakezelőnő, másik pedig mint mosónő a párisi lyceumban Egyedül a marquise maradt meg mindvégig gratiában.

— **Felfedezett rablóbanda**. Tegnapelőtt éjjel egy ur ment Kőbányáról Rákospalotára, kit három gonosztevő utközben meggyilkolt s az ut szélén elásott. A gyilkosok megelégedve, egész nygodtan folytatták utjokat a nélkül, hogy csak gyanitották volna is, hogy három rendőr véletlenül szemmel kiséri a távolbol. A rendőrök meg akarták tudni, hogy a gonosztevők hova fognak menni zsákmányukkal s szemmel tartották, mig Pesten a három-dobutcza végső uj házába betértek. Alig tiz percz mulva 10—15 összegyült rendőr állott meg az uj ház előtt s erősen kopogtattak. A házmester ijedten nyitá föl a kaput s a tett kérdésekre elmonta, hogy a második emeleten lakó három fiatal ember éjfél után jött haza, mire a rendőrök megszállották a nevezett lakók ajtaját, kikutatták a szoba minden rejtekét zugát, és rájöttek a gazság részleteire is. A három fiatal ember halványan nézte, a mint a pamlagot félretették helyéből s a vágott nyilást fölnyitották. Irományok, ékszerek, pénz s egyéb drágaságok voltak a rejtekben. A pamlagot is vizsgálat alá vették s csakhamar kisült, hogy a pamlagnak egy hátul nyiló fiókja is van, hova az apróbb tárgyakat rejtették. A világos bizonyiték ellen nem lehetett szólni; a rendőrök megkötözve vitték el a gonosztevőket s ma már a törvényszék előtt állnak.

— **Egy meszes kaland**. A „Vasmegyei Lapok" a következő érdekes történetkét hozza Szombathelyről: Egy közelebbi éjen történt. A holdvilág sürü felhők megett ólálkodott. Az óra éjfélt ütött, egy ablak megnyilt, s azon egy gyengéd, fehérbe öltözött női alak lépett ki, hogy egy sohajjal karjaiba omoljék az ifjunak, ki őt ott már epedve várta. „Jer, jer, siessünk, hogy fel ne keltsük a keményszivü apát, ki boldogságunkat vaskézzel akarja szétdulni." És siettek. Az udvar, a kert már mögöttük volt s még csak egy kis kanyarulat hiányzott, hogy a biztos szabadot el érhessék. De, ó fátum, és meszesgödör! A hold nem világolt, a szerelmesek pedig amugy is vakok, igy történt hát, hogy a mi gyengéd szerelmeseink nagy siettükben közös sikoltással egy meszes gödörbe hullottak. Szabadulni nem lehetett, s bizonynyal ott éri őket a hajnal' ha az éji őr segitő karja mentésükre nem jön. Heloïse visszamászott az ablakon. Abelard pedig egy fájó pillantást vetve imádottja után, nagy meszesen ögyelgett haza felé. Most is a meszet kéféli

= **A kolozsvári állami tantónő-képezdét** megnyitó, s e lapok hasábjain közlött beszédbe, több értelmet zavaró hiba csuszott be, a tisztelt olvasó kéretik azoknak következő kigazitására a 156-ik **számban** az első bekezdés 2-ik sorában „időszakra" helyett „idöszakra" a 2 ik bekezdés 6-ik sorában „nemes" helyett „nem" 5 ik bekezdés 2 ik sorában e szavak után „nem a nemzetre" kimaradt "de idegen kezek;" az 5-ik sorban „bár" helyett „hát" s a 6 ik sorban „szüntelen" helyett „született" olvasandó. — a 11-ik bekezdésben, az első sorban e szavak 1865. évi törvényhozásunk" kihagyandó; a 4 ik sorban „elnémittatásunk" szó után „után" teendő, — a 14-ik bekezdésben a 8-ik sorban kétszer előfordult „ölni" helyett mindanyiszor „ök is" olvasandó. A 157-ik **számában** 1 ső bekezdés első sorában „az ösztön" helyett „a nőnem." — 2-dik bekezdés 7-ik sorában „tanitók" helyett „tanitónők." — a 3 ik bekezdés 5-ik sorában „midőn ma" szavak elébe „de" teendő. — ugyan e bekezdés 10 és 11-ik sorainak e szavai „kell, hogy az minden szépeinek közös kincse legyen" e bekezdés végére teendő, - és ugyan csak a 11-ik sorban, s midőn eltünt a nap" helyett olvasandó „s midőn miként a nap: a 6-ik bekezdés 6-ik sorában „mindanyi" helyett „mennyi" a 7-ik bekezdés 6 ik sorának ezen szavai után „sugarára vártt" oda teendő „hogy meg szóllalhasson, ugy ő, idő, és szabadságra hogy sat." — S az utolsó sorban „elismerésével" helyett „elismerésének" olvasandó, — a 9 ik bekezdés 1-ső sorában az „izrael" helyett a „tisztelt" olvasandó, a 2 ik sorban „kivivásánál helyett „kinyitásánál." a 10 ik bekezdés utolsó sorában „Idali Dénes" helyett „Indali Péter" olvasandó. —

⁂ **Árjegyzék** dec. hó 8-án tartott kolozsvári hetivásárról (alsó-A. mérő középtár.) Tisztabuza 6 frt. 8 kr. Elegybuza 4 frt. 10 kr Rozs 2 frtt 84 kr. Árpa — Zab 2 frt. 30 kr. Törökbuza 4 frt. 24 kr. Pityóka 1 frt. 90 kr. Marhahus fontja 19 kr. Kolozsvártt, 1870.

Magyar keleti vasut.

A kolozsvár-nagy-váradi vasutvonal menetrendje

f. évi decz. 18-tól kezdve következőleg fog változni:

Nagy-Váradról Kolozsvár felé							
Állomások.	Személyvonat 1. szám				Vegyes vonat 5. szám			
	érkezik		indul		érkezik		indul	
	óra	p.	óra	p.	óra	p.	óra	p.
Bécs	este		8	—	reggel		7	30
Pest	reggel		6	34	este		5	18
Czegléd	„		9	39	„		8	–
Szolnok	„		10	37	„		9	8
Püspökladány	délután		2	7	éjjel		12	40
Nagy-Várad	4	15	4	40	4	8	4	48
Mező-Telegd	5	26	5	28	5	49	6	4
Élesd	5	50	5	52	6	34	6	49
Rév	6	16	6	21	7	21	7	36
Brátka	6	49	6	50	8	12	8	26
Csucsa	7	32	7	37	9	21	9	51
B. Hunyad	8	21	8	25	10	50	11	20
Egeres	9	21	9	24	12	20	12	32
Magyar-Nádas	10	1	10	2	1	15	1	23
Kolozsvár	10	28	éjjel		1	54	délután	

Kolozsvártól Nagy Várad felé								
Állomások.	Személyvonat 2. szám				Vegyes vonat 6 szám			
	érkezik		indul		érkezik		indul	
	óra	p.	óra	p.	óra	p.	óra	p.
Kolozsvár	reggel		4	45	délelőtt		10	51
Magyar-Nádas	5	12	5	13	11	22	11	30
Egeres	5	50	5	55	12	13	12	23
B.-Hunyad	6	52	6	55	1	26	1	56
Csucsa	7	39	7	44	2	54	3	20
Brátka	8	25	8	27	4	15	4	23
Rév	8	53	8	58	4	59	5	9
Élesd	9	22	9	24	5	39	5	51
Mező-Telegd	9	46	9	51	6	19	6	32
Nagy-Várad	10	37	11	—	7	29	8	12
Püspökladány	12	55	délután		11	15	éjjel	
Szolnok	4	29	„		3	49	„	
Czegléd	5	33	este		5	35	reggel	
Pest	8	40	„		8	40	„	
Bécs	6	18	reggel		6	42	este	

A csatlakozások a tiszavidéki és osztrák államvasut vonataihoz, a mint ez a menetrendből is látható, változást nem szenvednek.

A főigazgatóság.

Idegenek névsora decz. 13-n.

1. **Biasini szállodában**: Torma Károly főispán Pestről. Czirner Nándor, kereskedő Enyedről. Blaumenfeld Abrahám, kereskedő Váradról Kabos Daniel, birtokos Szutságról. Deák Farkas, ministerislis titkár Pestről. Csiki József, kereskedő Tordáról. Biluska Antal, kereskedő Tordáról. Richtzeit, válalkozó Pestről. Swimmer Anna, sószállitó Váradról. Mihályfi Imre, birtokos Sz.-Ujvárról. Vijitli Daniel kereskedő. Zoltán Ferencz, birtokos Szilágyból. Dusak, kereskedelmi utazó Pestről. Sperlagh Daniel, N.-Ilondáról. Ajtai Gábor birtokos Bethlenből. Brudersel Antal, Váradról. Török Károly, szolgabiró Bikalból. Bokk F. vasuti mérnök Pestről. Bodo Albert, birtokos Sz.-Ujvárról. Bányai A. kereskedő Rettegről.

2. **Nemzeti szállodában**: Hasenblaus kereskedelmi utazó Drezdából. Orustéus kereskedelmi utazó Bécsből Probst főmérnök Egeresről. Szentiványiné asszonyság. Friedmann Samuel és neje Krasznáról. Báró Badenbruch cs. kir. kapitány. Baar angol főmérnök Tordáról.

Kolozsvártt, decz. 14. 1870.

Müller Sándor, alkapitány.

T. és felelős szerkesztő K. PAPP MIKLOS

Nyilttér. *)

Beküldetett. Mióta pápa ő szentsége a Revalesciere du Barry használata által egészségét szerencsésen visszanyerte, s több orvos és kóroda annek hatását elismeré, senki sem kételkedhetik többé e becses tápszer gyógyerejében. Felhozzuk a következő betegségeket, melyekben orvos nélkül eszközli a gyógyitást gyomor. — ideg, — tüdő, — mirigy, — nyákhártya, — légzés, — holyag — és vesebaj gümőkór, vizkór, köhögés, dugulás, aranyér, álmatlanság, gyöngeség, szédelgés, vértolólás, fülzugás, a terhesség alatti hányási inger, fehér folyás, búkór, elsoványodás, csúz, köszvény, sápkór — 72,000 betegség, melyek minden orvosságuak ellenállottak. Bizonyitványok a pápa ő szentségétől, gr. Pluskou udvari marschall-tól, de Bréhan marquisné-tól. — Táplálóbb levén mint a hús, felnöttek — s gyermekeknél 50-szer takaritja meg a Revalesciere az orvosszerek árát.

Fasen, Steierország u. p. Pirkfeld, dec. 19. 1869.

Kedves kötelességemnek tartom Önt értesiteni a Revalesciere kitünő hatásáról. Ezen kitünő szer engem évek hosszu során át tartott nehéz légzés, köLögés éz gyomorgörcstől egészen megszabaditott.

Steiner Vincze, nyug. plébános.

Pléhszelenczékben ½ font1 ft 50 kr, 1 font 2. 50kr, 2 font 4. 50 k. 5 font 10 ft, 12 font 20 ft, 24 font 36 frt — Revalesciére Chocoladée táblákban 12 csészére 1 ft 50 kr. 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4. 50; póralakban 12 csészére 1 frt, 50 kr, 24-re 2. 50 kr, 48-ra 4.50, 120-ra 10 ft, 288-ra 20 ft, 576-ra 36 ft. — Kapható: Barry du Barry és T.-nál Bécsben, Goldschmidgasse. 8. Kolozsvártt Kronstaedter J.-nél Bel-Monostorutcza 175. és Főtér 2. sz. a. a zálogháznál, továbbá Binder K. gyógyszertárában, b.-monostorutcza a Redout során. Pesten Tö.öknél, Pozsonyban Pisztory-nál, Graczban Oberanzmeyer-nál, Lembergben Rottender-nél, s postautalvány által megrendelésutján mindenütt.

*) E rovat alatt megjelenő czikkért a szerkesztőség semmi felelősséget nem vállal. Szerk.

BCU Cluj / Central University Library Cluj